

quod ita dulce, & amabile, quam quod Deus provideat non solum singulis custodes Angelos (qui ideo dicuntur, & sunt Angeli eorum Matt. 18.) sed copiosos praeterea horum Spirituum exercitus ad populi, & Ecclesiae suae tutelam? Aprè pro parasti, venit Campensis, suppetias ferens pro benignitate tua pauperi Deus. Hebraicè pro parasti, est takin, fixisti, firmasti: animalia scilicet illa, acies, stationes, exercitus Angelorum: pro dulcedine est *χονορία*, id est, bonum, mansuetudinem: Hebraicè *toba*; id est, beneficio, clementia; ac si dicat, firmasti eos in bonitate, in mansuetudine, & clementia tua pauperi, seu pro paupere, ad custodiam, ad tutamentum, ad beneficium pauperis, vexati, afflicti. Sic de securitate, & quiete dulcissima hominibus provifum. Hic illud Isai 19. 20. Mittet eis salvatorem, & propugnatorem, qui liberet eos, Tigurina, Servatorem, & Magnatem. Exponit ibi Vatablus. Virum Principem Angelum. Genes. 48. 16. Angelus, qui eruit me de cunclis malis. Hebraicè pro Angelus, est hagoel, id est, redimens. Et illa Nazarii verba in Paegyrico de Imperatore Constantino, cui praefo additit Angelorum defensio, sese de hoc ministerio gloriosè jactantium: Habent divina jactantiam, & caelestia quoque tangit ambitio: illi de celo lapsi, illi divinitus missi gloriabantur, quod tibi militant.

Isai. 19. 20.

Angelus, servator, seu Redemptor vocatur.

Nazarius.

Cant. 3. 17.

Angeli sunt sexaginta fortes, Salomonis lectulum circumambientes.

Gigantes sunt ad Ecclesiam custodiam.

Aponi.

Isai. 6.

mos Isaie Seraphinos c. 6. Sexagenorum mentio in memoriam mihi revocat excellentissimum illum Seraphinorum conventum: nam in quolibet horum elucescit ea, quae in universo inest perfectio, quae etiam tacite, & velut flexu quodam per denarium numerum insinuat; perfectus enim est iste numerus. Seraphini illi ex S. Hieronymi interpretatione, innumeri erant; unde LXX. legunt Seraphim stabant in circuitu throni. Dicuntur stare, tanquam milites vigilantes & custodientes stationes suas, juxta illud Habac. 1. 1. Supra custodiam meam stabo. Inde eorum acclamatio: Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Deus exercituum. Splendidè hæc demonstrant Angelorum ministeria. Rectè S. Laur. Justin. fasciculo amoris c. 17. S. Justin. Quis non ineffabili quodam exuberet gaudio, cum revolvit mente Sanctorum adjuutorum Angelorum, qui sine fatigatione, atque intervallo excubias celebrant super plebem Dei, cætusque fidelium? Et quidem usque adeo studiosè militat humanæ salutis, ut Deo gratulentur quidquid boni hominibus praestat. Hoc Angelos consilio amicè convenisse, ac Deo frequentes adesse, probat Origenes ad illud Job 1. 6. Cum venissent filii Dei, & assisterent coram Domino. Sic ille lib. 1. Angeli misericordias ejus constituentur. & gratias agunt pro beneficiis, quæ ille incessanter impertit filiis hominum.

S. Germani. Angeli Seraphini vigiles, & custodientes stationes suas.

Angeli gratias agunt Deo pro beneficiis in homines collatis.

SECTIO X.

De Angelorum cultu, & famulatu erga Christum, & Deiparam.

215 Semel, & iterum in medio populi, id est, in medio Angelorum, inducit Siracides, palam præconia sua celebrantes Christum, ac Deiparam Circumstantibus caelestes spiritus uti famulantes, & obsequentes ministri. Ideo Tertullianus lib. de Oratione c. 3. Angelorum circumstantiam dixit; sumptum, ut nosse ibi Cerda credit, à 1. Machab. 15. ubi de Athenobio scribitur: Vidit gloriam Simeonis, & claritatem in auro, & argenteo, & circumstantiam copiosam, & obstupuit. Ubi vulgatus reddit apparatus copiosum. Græca sonant circumstantiam: apparatus quidem militarem, & obsequentem. In medio Angelicæ circumstantiæ supereminent JESUS, & MARIA. In medio esse dicitur, cui honor præcipuus exhibetur, inquit S. August. in Ps. 208. Et Hebræa phrasi in medio illi esse dicuntur qui eximii sunt Principes & Dynastæ, quibus cæteri obsequuntur ut famuli, & ministri, 3. Reg. 3. 8. Ezech. 34. 24. Dan. 4. 7. & alibi sæpe. Igitur dum Siracides in medio populi sui, Christum ac Deiparam inducit, adesse illis plures Spirituum caelestium legiones in obsequium & famulatum ostendit, quibus instar regiae custodiæ satellitio cingerentur. Rem illustro.

Angelorum circumstantia ad famulatum spectat. Tertull.

Machab. 15.

216 Atque illud imprimis observandum, quod placuit nostro Suario, & multis aliis post illum tom. 2. in 3. p. disp. 22. sect. 1. videlicet Deiparam clarè cognitam à SS. Angelis ab initio Beatitudinis illorum, magnoque & intimo obsequio cultam, & adoratam: hujus enim notio ad statum illius felicitatis pertinebat. Adde, id etiam contigisse, non solum ab initio beatitudinis Angelorum, sed dum viatores fuere. Nam cum Deus ab æterno statuisset naturam humanam hypostatice unire Verbo, & hominem ex humana, divinaque natu-

Deipara clarè cognita ab Angelis ab initio beatitudinis eorum.

natura compositum omnibus Angelis, & hominibus tanquam caput, & dominum præponere, suumque hoc consilium Angelis aperuisset initio creationis ipsorum, ab eisque venerationem erga ipsum exegisset, boni Angeli Christum adorantes, per ipsum gratiam, & gloriam sunt consecuti. Lucifer autem considerans excellentiam suæ naturæ, sibi potiùs hanc unionem, & dignitatem appetiit, & naturæ humanæ invidit, & Christum noluit ut caput agnosceret, neque adorare Si ergo Angeli in via, Christi fidem habuere, atque adeo Verbum ex muliere concipiendum credidè; consequens est, Deiparam etiam tunc tanquam Dei Genitricem colendam, & adorandam Angelis fuisse propositam, & à bonis cultam, & adoratam, Pia hæc existimatio ipsius Suarez est, & S. Thomæ 1. p. q. 66. a. 1. ad 4. Joannis Vigerii in suis institutis. Theologicis c. 3. §. 2. v. 15. Jacobi de Valentia in Ps. 81. & Catherini in Genesim. c. 3. in opere de gloria bonorum Angelorum, & in opere de eximia prædestinatione Christi. Qui non malè id probat ex Paulo ad Heb. 1. Et cum iterum introducit primogenitum in orbem terrarum, dicit: Et adorent eum omnes Angeli ejus. Iterum, inquit ille, quia semel introduxerat Christum adorandum ab Angelis initio creationis ipsorum, revelando eis hoc mysterium: iterum deinde introduxit, quando re ipsa perfecta est incarnatio, Sic igitur etiam B. Virgo (addit nosse Suarez) cum primum SS. Angelis est cognita, fuit ab eis adorata, cum ab eis sit cognita ut Dei Mater, ac Domina omnium, atque adeo ut adoratione digna.

Angeli viatores Christi fidem habuere.

Ad Hebræ.

S. Cyrill.

Per Mariam Diabolus de celo dejectus ab Angelis bonis. Apoc. 12. 1. Signum pro vexillo.

Michaëlis & Angelorum ejus in Deiparam obsequium. Apoc. 12. 7.

S. Cyrill.

Can. 6. 3.

Virgo prædicatur Terribilis ut castrorum acies ordinata. Paginus legit; Sicut castra cum vexillis. R. Salomon, & Genebrardus ibi: Ut vexillata super castra Angelorum. Certè terror ipse, & pavor fuit tunc Deipara Lucifero, & Angelis ejus; formidanda maximè existit, ut vexillata super castra bonorum Angelorum; qui eam venerantes, auxiliatricem nacti sunt, in bello, & ad triumphum. Quid si in belli congressu Michaël, & Angeli ejus MARIE nomen interpellerent? Objecta utique illis fuit imago Deiparæ luminosa, sole vestita, lunæ innitens, stellis coronata; Pulchra ut luna, electa ut sol, terribilis ut castrorum acies ordinata. Tota illuminatrix apparuit; hoc MARIE nomen sonat, ex multorum placito, illuminatrix. Rectè S. Bonav. in speculo B. Virginis: Non sic timent hostes visibiles castrorum multitudinem copiosam, sicut aere potestates MARIE vocabulum. &c. En qua ratione boni Angeli, vel ab initio creationis suum debitum obsequium & famulatum Virgini Matri exhibuerint: en fructus tanti obsequii, & adorationis.

S. Bonav.

Angeli, vel ab ipso saeculorum ingressu, Christo, ac Deiparæ intum cultum, & famulatum deferre. Creavit Deus lucem magnam divino jussu coruscantem, vel ex diaphano aquarum corpore, aut ex empyreo celo, quasi expressam, & profusam: produxit hanc lucem die primo, ut in quarto solem ex ea conderet cum reliquis altris. Hanc utique lucis, & solis productionem magno cultu, & obsequio Angelii profecuti sunt, ut dicitur Job 38. 7. Cum me laudarent astra matutina, & jubilarent omnes filii Dei. Quorsum hæc Angelorum laudatio, & jubilatio? Aperit S. Vincentius Ferrar. Sermon. 2. de Nativ. Virginis: Dixitque Deus: Fiat lux, &c. Ecce Conceptio Virginis MARIE. Lux dicitur illa benedicta generatio, quia sine tenebra culpæ facta est. Et post pauca: Statim Angeli in celo fecerunt festum Conceptionis. Adde ex S. Anastas. Sinaita lib. 4. in Hexamer. S. Sinaita: premente illa Jobi verba: Cum vidissent solem e terra recurrentem, in mysterio didicerunt, quæ extremis temporibus futura erat, Christi Incarnationem, & e terra assumptionem. Et ideo cum vidissent eum ex S. Virgine exortum, statim exclamaverunt dicentes: Gloria in excelsis Deo. Eo quidem spectabant Angelorum laudes, jubilationes, ut debito cultu, & obsequio, Deiparæ conceptionem, & Christi Incarnationem ex immaculata Virgine Matre concelebrent.

Job 38. 7.

S. Vincent. Ferrar.

S. Sinaita:

219 Imò eodem sanè spectasse crediderim frequens Angelorum ministerium circa mundi, ac præsertim populi Hebræorum providentiam, ex quo Christus & Deipara nascituri erant. Connitebatur dæmon perdere Israeliticam rempublicam, tot in eam concitatis immanissimis hostium persecutionibus; è contra coelestes Spiritus dæmones coërcebant, populumque cingebant tutelâ, & satellitio suo, ne deleteretur quoadusque ex femine Abrahæ nascerentur Christus, & Maria, quibus per tot sæcula famulabantur uti caelestes excubiæ, & custodiæ. Quò referas illa Can. 3. 7. En lectulum Salomonis sexaginta fortes ambiunt ex fortissimis Israel: omnes tenentes gladios, & ad bella doctissimi: uniuscujusque ensis super femur suum, propter timores nocturnos. Ubi

Cant. 3. 7.